

התפדרות ציונית

מאת אורי אבנרי

להפך את תקנון הכנסת. הוויכוח נקבע ליום הרכיבי. עוד בשעות הבוקר של אותו יום היה ברור בכנסת כי לוי אשכול יופיע ויענה להצעה.

אולם שעה קלה לפני התחלת הישיבה, השתנה הכל. משרד ראשי הממשלה צילצל לכנסת, הודיע שראשיהממשלה אינו מתכוון להופיע כלל. הוא גם לא שלח כל שר אחר. והוא הטיל את התפקיד על חבריכנסת שאינם שייך לממשלה — דויד הכהן, יו"ר ועדתהחוקי והכסחון.

לפי תקנון הכנסת זה מותר. אך זה נעשה לעיתים רחוקות מאד — ותמיד לגבי עניינים צדדיים, חסרי משמעות מדינית, שאינם נוגעים לממשלה בתור שכזו.

אחרי גמר דברי, לא השיב דויד הכהן כלל לתוכנית המוצעת. הוא הסתפק במענה כי הזמן אינו מתאים לדיון, אפילו לא בוועדה סגורה של הכנסת. הוא הציג להסיר את ההצעה מסדרהיום. וכל הבית — מחרות ועד רק"ה, ועד ככלל — הצביע בעד הצעתו. רק שמואל מיקונים, איש מק"י, נמנע מהצבעה.

איש לא הציג להעביר את העניין לוועדה.

כך טיפל ביתהנבחרים של עם ישראל, ב-19 ביולי 1967, בכעייה הנורית ביותר העומדת בפני המדינה.

להלן הדברים שנאמרו בכנסת:

ביום הרכיבי האחרון עלתה בכנסת ישראל בפעם הראשונה, באורח רישמי, ההצעה להקים בארץישראל השלמה פדרציה בין מדינת ישראל ומדינה פלסטינית עצמאית.

רעיון זה, "העולם הזה" גובש ופירט אותו מאז קום המוערכת הנוכחית באפריל 1950, קיבל משמעות אקטואלית ביותר למחרת מלחמת ששתהימים. הוא כבש את ליבם של המוני אזרחים, כמעט באופן אוטומאטי.

מחקר של דעתהקהל, מטעם מכון גיל, קבע כי כרגע זה דוגלים ברעיון זה 14% מכל הציבור — וזה לפני שהתנהלה הסכרה שיטתית כלשהי למענו. ברחבי הארץ קמו קבוצות של אנשירוח להטיף לו. אפילו אישים כמו דויד בןגוריון ומשה דיין החלו מאמצים לעצמם רעיון זה — אם בכנות, אם לצורך הסוואה.

אולם ממשלת ישראל לא רצתה לדבר עליו. הגשתי הצעהלסדרר היום כבר למחרת המלחמה, אחרי ששיגרתתי לראשיהממשלה מכתב שהכיל תוכנית מפורטת (העולם הזה 1554). אך הממשלה מצאה תירוצים טכניים שונים כדי לדחות את הדיון בכנסת משבוע לשבוע. שבוע האחרון לא יכלה הממשלה להשיג דחייה נוספת, מכיל

היו"ר יצחק נבון: אנחנו עוברים להצעה לסדרהיום של חבריהכנסת אורי אבנרי — יזומה ישראלית להקמת מדינה פלסטינית בשטחים הכבושים.

רשותהדיבור לחבריהכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד היושבראש, כנסת נכבדה.

עלי להביע, קודם כל, התמרמרות עמוקה על היעדרו של ראשיהממשלה מדיון זה. כל הכבוד לחיכוך עם חבריהכנסת דויד הכהן, או עם כל חבריכנסת אחר, במליאה ובכל מקום אחר. אולם הצעתי זו מכוננת לרשות המבצעת של המדינה. היא נוגעת לאחת השאלות הגורליות העומדות בפני האומה.

התעלמות הממשלה מן הצורך לדון על כך בכנסת היא תופעה מדאגה. כל ארחיפרחי, הבא לארץ כאשר כניסו כרטיסיעיתונות של עיתון זה, זוכה לראיונות ארוכים עם ראשיהממשלה ושרים אחרים,

חיילי צה"ל נושאים ילדי פליטים בגשר

ולהצהרות מפורטות על עתיד השטחים הכבושים ועל כל נושא אחר. אולם בכנסת של מדינת ישראל אין הממשלה מוכנה לדון בנושאים אלה.

היום — דחקא היום! מתפרסמת בעיתונים הצהרה של ראשיהממשלה, שנמסרה לסוכנות הידיעות הצרפתית, על עתיד השטחים הכבושים. בהצהרה מדובר על נושא הדיון הזה — הצעת הפדרציה או הקונפדרציה של הארץ. על כך אנחנו קוראים בעיתונים זרים. אבל להופיע בפני הכנסת לא יאה לראשיהממשלה. אני נאלץ לומר שהכנסת מידרדרת יותר ויותר למצב, בו הרשות המבצעת מתייחסת אליה כמו אל פרלמנט ברפובליקתביננות מרכזי אמריקאית.

אורי אבנרי (אחדות העבודה): היו פה שני שרים. אורי אבנרי: היו ואינם עוד.

השאלה היא: על מה מוכנה הממשלה לדון בכנסת, ועל מה לא? על דברים צדדיים ומשניים היא מוכנה לדון. אבל לא על השאלות הגורליות למדינה בשעה זו.

מדינת גטו ומדינה דו-לאומית

כבוד היושבראש, אעבור לעצם ההצעה לסדרהיום.

ארץישראל השלמה נמצאת עתה בידיו.

השאלה היא: מה נעשה בה?

למעשה, עומדות בפנינו שלוש אפשרויות, ושלוש אפשרויות בלבד:

האפשרות האחת היא: לחזור למצב של מדינתגטו המנותקת מהמרחב, ולהחזיר את השטחים הכבושים לידי הדיקטטורות הצבאיות של ירדן ומצרים, וזאת מכיל לשאול את תושבי השטחים עצמם במה רצונם.

ישנה נטייה כזאת בצמרת. היא יכולה להסחת את עצמה בשאיפה להסכמישלוט חתומים. אבל הסכמישלוט כאלה עם ממשלות ערביות, כפי שהם עומדים לנגד עיני רבים, לא יוכלו להיות אלא הסכמי שביתתנשק בשם אחר.

האפשרות השנייה, הנגדית, היא: סיפוח השטחים האלה למדינת ישראל, וגם זאת מכיל לשאול את התושבים.

פירוש הדבר — וזה צריך להיות ברור לכל אחד, ויש לומר זאת בפה מלא — הפיכת ישראל המורחבת למדינה דו-לאומית.

באמצעי דמוגוגיה אפשר לסטשטש עובדה זו, ולהגל מסע שיש לו, לפעמים, גחונים פאשיסטיים.

אבל בהיסטוריה אין התחכמויות.

מדינה שיש בה 2,5 מיליון עיברים ו-1,5 מיליון ערבים, ושבה יהיה תוך דור אחד רוב ערבי, תהיה בהכרח מדינה דו-לאומית.

שום התחכמות של אימתן אזרחות, או מתן אזרחות חלקית, לא תעזור כאן. לא נוכל להחזיק בשטחים כאלה לאורך ימים בלי לתת לכל התושבים זכויות דמוקרטיות מלאות. אם לא עכשיו, אז בעוד שנה-שנתיים.

מי שמחייב פיתרון כזה, חייב לדעת לקראת מה הוא הולך.

דעתי שלי היא שדרך זו אינה מעשית ואינה רצויה כיום.

חייבייחד של עיברים וערבים בארץ הזאת — אני רוצה בהם לא פחות ממישהו אחר בבית זה. אך הם לא ייתכנו בדרך פשטנית כזאת, אחרי כל אשר קרה בין שני העמים במשך שני הדורות האחרונים בארץ. נצטרך לעבור הרבה שלבים, עד אשר נגיע למצב כזה.

איחוד הארץ ושלוט: שני צדי המטבע

אם כן, כבוד היושבראש, נשאר הפיתרון השלישי, זה שאנחנו דוגלים בו, זה שקוראים לו עכשיו, בדרך הסיסמה, בקיצור:

פדרציה.

לא המצאנו הצעה זו תמול-ששום, לצורך קוניונקטורלי, אחרי המלחמה.

אנחנו דוגלים בפיתרון זה באופן עיקבי ועקשני, מאז היום הראשון להקמת המדינה, והספנו לו ללא הרף — בתוך הארץ, בחוץ-לארץ ובמרחב — בכל האמצעים שעמרו לרשותנו.

גיבשנו הצעות מפורטות ופירסמנו אותן, ולא יבוא איש אלינו בחשך שאצלנו הן משמשות הסוואה למשהו אחר.

פירוש ההצעה היא, בקיצור, כבוד היושבראש:

● נעזור לעם הפלסטיני להקים רפובליקה פלסטינית, שתבטא את ישותו הלאומית,

● נשלב את הצעתהעזרה שלנו בהצעה להקים ברית-מדינות, פדרציה או קונפדרציה של ארץישראל.

בצורה זו בלבד אפשר לשלב את שתי מטרותהיסוד שלנו:

(א) לשמור על אחדות ארץישראל;

(ב) להגיע אל השלוט.